

The Impact of Foreign Direct Investment, Trade Value on the Economic Growth of Greater Mekong Subregion (GMS)

Anousone PHALAMMIXAY*, Soulixay HONGSAKHONE, Southavone SIOUDOMPHAN,

Department of Economics Faculty of Economics and Tourism Souphanouvong University, Lao PDR

Abstract

In the study which aims to study the changes of foreign direct investment, trade value on the economic growth of the Greater Mekong Subregion countries (GMS) from 2005–2022, and analyze the impact of foreign direct investment, trade value on the economic growth. The data used in the study is geographical data. This study uses descriptive statistics to analyze changes and uses the estimation method of ordinary least squares (OLS). The result was found that, since GMS was established in 1992, the condition of foreign direct investment, trade value, and gross domestic product of GMS has been changing continuously due to the influence of Chinese investment that has come to invest in the region in terms of transportation infrastructure and electricity. In terms of trade, there are trade relations among the group of GMS countries, focusing on facilities for transportation and trade in the region. Cooperation in the region, contributing to economic growth and reducing poverty, as well as responding to the demand for products in the region, developing agriculture in urban areas, promoting GMS as a tourist source, and making the total domestic product of the countries in the region grow. For analysis of the effect of foreign direct investment and trade value on the economic growth of the GMS countries by testing the relationship found that both the value of foreign direct investment and the value of international trade are related in the same direction to economic growth: if the value of foreign direct investment in the GMS countries increases by 1%, it will result in an increase in the total domestic product by 0.1225%, and if the value of trade in the GMS countries increases by 1%, it will result in an increase in the total domestic product by 0.7566% through statistical significance of 0.01.

Keyword: *Impact, Foreign direct investment, Trade value, GMS countries*

***Correspondence:** Anousone PHALAMMIXAY, Technology and Communication Department, Luang Phabang Province
Tel: +856 20 99795551,
E-mail: Anousone5551@gmail.com

Article Info:

Submitted: June 20, 2023

Revised: July 03, 2024

Accepted: July 12, 2024

1. ຄວາມເປັນມາ ແລະ ຄວາມສໍາຄັນຂອງບັນຫາ

ເສດຖະກິດໂລກາພິວັດບໍ່ແມ່ນປະກົດການໃໝ່, ໂລກກໍາລັງກາຍເປັນການເຊື່ອມຕໍ່ກັນ ແລະ ການເປັນເອກະພາບກັນ, ປະເທດ ແລະ ເສດຖະກິດແມ່ນການເຊື່ອມໂຍງ. ການເຄື່ອນໄຫວຂອງເງິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນຈາກປະເທດພັດ

ທະນາ ກັບການພັດທະນາເພື່ອຈຸດປະສົງການປະຢັດຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ, ຈັດຊື້, ການປ່ຽນແປງໃນໂຄງປະກອບການເສດຖະກິດໂລກ, ອິດທິພົນ ແລະ ການເຕີບໂຕໂດຍສະເພາະແມ່ນນັບຕັ້ງແຕ່ເກີດວິກິດການການເງິນໂລກໃນປີ 2008. ໃນໄລຍະ 20 ປີຜ່ານມາ ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ນັບມື້ນັບເພີ່ມ

ຂຶ້ນທີ່ສໍາຄັນໃນປະເທດທີ່ພັດທະນາ. ໃນທາງທິດສະດີ, ມີ ຫຼາຍວິທີທີ່ ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ສາມາດສ້າງ ຄວາມສະດວກທາງດ້ານເສດຖະກິດຕໍ່ການຂະຫຍາຍຕົວ ໂດຍການນໍາໃຊ້ຮູບແບບການຂະຫຍາຍຕົວ Neoclassical. Brems (1970) ສະເໜີໃຫ້ ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກ ຕ່າງປະເທດ ເພີ່ມທະວີການລົງທຶນ ແລະ ເຮັດໃຫ້ພື້ນຖານ ເສດຖະກິດເຈົ້າພາບເຕີບໂຕດ້ວຍການສະໜອງທຶນໃນຮູບ ແບບການຂະຫຍາຍຕົວ Neoclassical ທີ່ມີການລຸດຜ່ອນ ຜົນຕອບແທນຂອງທຶນ. ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ມີພຽງແຕ່ຜົນກະທົບການເຕີບໂຕໃນໄລຍະສັ້ນໃນຂະນະທີ່ ປະເທດຕ່າງໆກ້າວໄປສູ່ສະພາບສະໝໍ່າສະເໝີໃໝ່ (Balassa , 2011). ດັ່ງນັ້ນ, ຜົນກະທົບການຂະຫຍາຍຕົວຂອງ ການ ລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ແມ່ນຄືກັນກັບການລົງທຶນ ພາຍໃນ ແລະ ການຂະຫຍາຍຕົວຈາກພາຍນອກ. ພ້ອມກັນ ນັ້ນມັກຖືວ່າ ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ມີຜົນ ຜະລິດຫຼາຍກວ່າການລົງທຶນພາຍໃນປະເທດ. ເຫດຜົນແມ່ນ ຍ້ອນວ່າ ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ຈະຊຸກຍູ້ ການລວມເອົາເຕັກໂນໂລຢີໃໝ່ເຂົ້າໃນໜ້າທີ່ການຜະລິດຂອງ ເສດຖະກິດເຈົ້າພາບ (Borensztein et al., 1998). ນອກ ຈາກນັ້ນ, ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ກ່ຽວກັບເຕັກ ໂນໂລຢີທີ່ຮົ່ວໄຫຼຊົດເຊີຍຜົນກະທົບ ການລຸດລົງຂອງຜົນ ຕອບແທນຂອງທຶນ ແລະ ຮັກສາເສດຖະກິດຢູ່ໃນເສັ້ນທາງ ການຂະຫຍາຍຕົວໃນໄລຍະຍາວ. ຕົວແບບການເຕີບໂຕຍັງຊີ້ ໃຫ້ເຫັນວ່າ ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ສາມາດຊຸກ ຍູ້ການເຕີບໂຕໃນໄລຍະຍາວໂດຍການເສີມຂະຫຍາຍຫຼັກຊັບ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວຄວາມເຂົ້າໃຈໃນເສດຖະກິດເຈົ້າພາບຜ່ານການ ຝຶກອົບຮົມກໍາລັງຄົນ ແລະ ການສະແຫວງຫາທັກສະ. ທາງ ເລືອກການປະຕິບັດການຄຸ້ມຄອງ ແລະການຈັດຕັ້ງການນໍາສະ ເໜີ, ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ຍັງເສີມຂະຫຍາຍ ການຂະຫຍາຍຕົວແຫ່ງຊາດ (Siphanthong et al., 2021); Wei et al., (2006) ແລະ Borensztein et al., (1998) ເປີດເຜີຍມີຫຼັກຖານທີ່ເຫັນວ່າ ຜົນກະທົບການລົງທຶນໂດຍກົງ ຈາກຕ່າງປະເທດ ສາມາດກະຕຸ້ນການເຕີບໂຕເສດຖະກິດໂດຍ ຜ່ານການໂອນເຕັກໂນໂລຢີ. Muhammad et al., (2021) ສະແດງໃຫ້ເຫັນຄວາມສໍາພັນໃນທາງບວກແຕ່ບໍ່ແມ່ນສະຖິຕິ

ທີ່ສໍາຄັນລະຫວ່າງ ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ແລະ ການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດ. ແນວໃດກໍ່ຕາມບໍ່ພົບຜົນ ກະທົບຂອງ ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດກ່ຽວກັບ ການເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດ ເຫດຜົນອາດຈະເປັນເພາະການ ລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ທີ່ມາທົດແທນເງິນຝາກ ປະຢັດພາຍໃນ ແລະ ການລົງທຶນພາຍໃນ.

ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ອາດຈະແນໃສ່ ພື້ນຖານເສດຖະກິດເຈົ້າພາບຂອງປະເທດເປັນຕົ້ນຕໍກວ່າ ຕະຫຼາດສິ່ງອອກ. ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ອາດ ຈະບໍ່ປັບປຸງທ່າໄດ້ປຽບໃນການປຽບທຽບຂອງເສດຖະກິດປະ ເທດເຈົ້າພາບ ຖ້າຫາກປະເທດພຽງແຕ່ມຸ່ງໄປເຖິງໃນການນໍາ ໃຊ້ແຮງງານ ແລະ ວັດຖຸດິບໃນທ້ອງຖິ່ນລາຄາຖືກ (Sioudomphan, 2022). ກະແສທຶນໂດຍກົງສາມາດເພີ່ມ ການເຕີບໂຕຂອງ GDP ແລະລຸດຜ່ອນຄວາມຜັນຜວນການ ບໍລິໂພກໃນເສດຖະກິດເຈົ້າພາບ. ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ການ ຂະຫຍາຍຕົວ ແລະສະຖຽນລະພາບຜົນປະໂຫຍດຂອງໂລກາ ພິວັດທາງດ້ານການເງິນຍັງຖືກຮັບຮູ້ໂດຍຜ່ານປັດໃຈທາງ ບວກຢ່າງກວ້າງຂວາງໃນເສດຖະກິດເຈົ້າພາບເຊັ່ນ: ຕະຫຼາດ ການເງິນທີ່ພັດທະນາດີ, ສະຖາບັນທີ່ມີປະສິດທິພາບ, ການ ປົກຄອງທີ່ດີກວ່າ ແລະລະບຽບວິໄນເສດຖະກິດມະຫາພາກ. ຜົນປະໂຫຍດຂຸດນີ້ເອີ້ນວ່າ "ຜົນປະໂຫຍດຫຼັກປະກັນ". ມັນ ໄດ້ຖືກສັງເກດເຫັນວ່າກ່ອນວິກິດການເສດຖະກິດອາຊີໃນປີ 1997 ການພົວພັນລະຫວ່າງ ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກ ຕ່າງປະເທດ ກັບ GDP ຂະຫຍາຍຕົວ ສິ່ງຜົນໃນ 14 ປະເທດ ແລະ ສິ່ງຜົນດ້ານລົບໃນບາງປະເທດ, ແຕ່ເກືອບທັງໝົດໄດ້ ຫັນເປັນບວກຫຼັງຈາກ 2000. ນີ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າມີການປ່ຽນແປງ ໃນເງື່ອນໄຂເບື້ອງຕົ້ນຫຼັງຈາກວິກິດການທີ່ເຮັດໃຫ້ປະເທດ ສ່ວນໃຫຍ່ສາມາດສ້າງໄດ້ຜົນປະໂຫຍດເພີ່ມເຕີມຈາກ ການ ລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ (Ali et al., 2017).

Yankkiya (2003) ໄດ້ທົບທວນຄືນການພົວພັນ ແລະການສຶກສາບັນຫາໂດຍການແຍກຜົນກະທົບຂອງການ ເປີດການຄ້າທີ່ມີການພັດທະນາ ແລະເສດຖະກິດທີ່ກໍາລັງ ພັດທະນາ. ກົງກັນຂ້າມກັບຄວາມເຊື່ອທີ່ເປັນທີ່ນິຍົມ, ພົບ ເຫັນຄວາມສໍາພັນທາງລົບລະຫວ່າງການເປີດກວ້າງການຄ້າ ແລະ ການຂະຫຍາຍຕົວໃນກໍລະນີຂອງບັນດາປະເທດ

ພັດທະນາ ແລະການພົວພັນທາງບວກລະຫວ່າງການເປີດກວ້າງການຄ້າ ແລະການຂະຫຍາຍຕົວໃນກໍລະນີປະເທດພັດທະນາ. ເອກະສານຢືນຢັນວ່າບໍ່ພຽງແຕ່ມີຄວາມສໍາພັນທາງລົບລະຫວ່າງການເປີດກວ້າງການຄ້າ ແລະການຂະຫຍາຍຕົວປະເທດພັດທະນາສາມາດໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດໂດຍການຈໍາກັດການຄ້າເປັນການຂະຫຍາຍຕົວ. ການສຶກສາທາງດ້ານລັກສະນະ ຕ່າງໆສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າການເປີດກວ້າງການຄ້າແມ່ນສິ່ງເສີມການເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດ, ຄວາມສໍາພັນການເປີດກວ້າງການຄ້າກັບການເຕີບໂຕຂອງເສດຖະກິດແມ່ນໄດ້ສຶກສາໂດຍນັກເສດຖະສາດຕ່າງໆ. ບາງອັນສະຫຼຸບວ່າການເປີດກວ້າງການຄ້າແມ່ນປັດໄຈທີ່ເພີ່ມການຂະຫຍາຍຕົວ (Marelli, 2011). ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ ການເປີດກວ້າງການຄ້າສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່ານັກລົງທຶນສາມາດເຄື່ອນຍ້າຍທຶນເຂົ້າ ແລະອອກປະເທດໄດ້ງ່າຍປານໃດ, ສະນັ້ນ ການເປີດກວ້າງການຄ້າແມ່ນຕົວຊີ້ວັດທີ່ສໍາຄັນຂອງການໄຫຼເຂົ້າ ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ. ເຊິ່ງໄດ້ກວດກາບັນດາ ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ຢູ່ 135 ປະເທດ, ໃນນັ້ນມີຫວຽດນາມ ຜົນການຄົ້ນຄວ້າສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ, ການເປີດກວ້າງການຄ້າຂອງປະເທດມີຜົນຕໍ່ການດຶງດູດ ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ. ເຊັ່ນດຽວກັນ ພົບວ່າ ການເປີດກວ້າງການຄ້າຫຼາຍຂຶ້ນ ຈະປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການໄຫຼເຂົ້າຂອງ ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ຫຼາຍຂຶ້ນໃນເສດຖະກິດຕະຫຼາດທີ່ເກີດໃໝ່ (Kahnamoui, 2013). ການເປີດກວ້າງການຄ້າສິ່ງຜົນກະທົບທາງບວກກັບການລົງທຶນໂດຍກົງຂອງຕ່າງປະເທດຢູ່ຫວຽດນາມ. ພ້ອມກັນນັ້ນ ການເປີດກວ້າງເສດຖະກິດ ແລະ ການຜ່ອນສິ້ນຜ່ອນຍາວບັນດາຮົ່ວກິດຂອງມີຜົນຕໍ່ການເຄື່ອນໄຫວລົງທຶນເຂົ້າ ຫວຽດນາມ (Ta et al., 2020).

ໃນປີ 2012, ກຸ່ມປະເທດລຸ່ມແມ່ນໍ້າ ເລີ່ມຕົ້ນທົດສະວັດທີສາມ. ນັບຕັ້ງແຕ່ການເລີ່ມຕົ້ນຂອງຕົນ, ໂຄງການບັນລຸຜົນສໍາເລັດທີ່ໜ້າສົນໃຈໃນການພັດທະນາພາກພື້ນ, ການຮ່ວມມືໃນພາກພື້ນ, ໃນການເລີ່ມຕົ້ນຂອງໂຄງການ, ໄດ້ພື້ນຕົ້ນຂຶ້ນຈາກໄລຍະເວລາຂອງຄວາມຂັດແຍ່ງກັນໃນພາກພື້ນທີ່ແກ່ຍາວມາ. ໃນເດືອນກັນຍາປີ 2011, ແຜນງານໄດ້ປະຕິບັດ 55 ການລົງທຶນໂຄງການທີ່ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໂຄງການທັງໝົດປະມານ 14 ຕື້ໂດລາ, ກ່ຽວຂ້ອງກັບເສັ້ນທາງອະນຸພາກພື້ນ

ສະໜາມບິນ, ແລະການປັບປຸງທາງລົດໄຟ; ໂຄງການເຂື່ອນໄຟຟ້າການສະໜອງພະລັງງານຂ້າມຊາຍແດນ; ພື້ນຖານໂຄງລ່າງການທ່ອງທ່ຽວການພັດທະນາ; ແລະການຄວບຄຸມພະຍາດຕິດຕໍ່. ໂຄງການ GMS ໄດ້ສ້າງຊື່ສຽງເປັນເຂດເຊື່ອມຕໍ່ການສົ່ງມອບໂຄງການທີ່ແນໃສ່ຜົນໄດ້ຮັບຊຸກຍູ້ການຮ່ວມມືໃນພາກພື້ນ ແລະ ປະກອບສ່ວນເຖິງການເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດ ແລະ ລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກເຊັ່ນດຽວກັນເປັນການຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງສິນຄ້າສາທາລະນະພາກພື້ນ. ເພີ່ມທະວີຄວາມພະຍາຍາມຂອງໂຄງການເພື່ອອໍານວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການຂົນສົ່ງ ແລະ ການຄ້າ, ເພີ່ມທະວີການພັດທະນາກະສິກໍາເຂດຕົວເມືອງ, ແລະ ສິ່ງເສີມ GMS ເປັນແຫຼ່ງທ່ອງທ່ຽວດຽວ. ການຄ້າລະຫວ່າງປະເທດ GMS ໄດ້ຂະຫຍາຍຕົວຈາກ 25.6 ຕື້ໂດລາໃນປີ 2000 ຫາ 639.4 ຕື້ໂດລາໃນປີ 2020. ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດເຂົ້າໄປໃນ GMS ໄດ້ສະເລ່ຍ 26.9 ຕື້ໂດລາ. ໃນປີ 2010 ຫາ 2019. ນັກທ່ອງທ່ຽວສາກົນເກືອບ 80 ລ້ານຄົນໄດ້ມາຢ້ຽມຢາມ GMS ໃນປີ 2019, ສ້າງລາຍຮັບ 101 ຕື້ໂດລາ ໂຄງການດັ່ງກ່າວໄດ້ລຸດຜ່ອນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການເດີນທາງ ແລະ ເວລາ, ເຊັ່ນດຽວກັນກັບການເພີ່ມທະວີການເຄື່ອນໄຫວຂອງສິນຄ້າ ແລະ ປະຊາຊົນຜ່ານເສັ້ນທາງບົກໃນອະນຸພາກພື້ນ, ປັບປຸງຜະລິດຕະພາບກະສິກໍາ ແລະ ການສ້າງວຽກເພີ່ມເຕີມ. ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນປະເທດ (GDP) ຂອງໂລກໄດ້ຕົກລົງໃນລະດັບທີ່ບໍ່ເຄີຍມີມາກ່ອນໃນປີ 2020 ກັບທຸກພາກພື້ນໃນໂລກໃນການຖິດຖອຍ. ມາດຕະການລຸດຜ່ອນການປະຕິບັດບັນດາປະເທດເພື່ອລຸດຜ່ອນການຕິດເຊື້ອພະຍາດທີ່ຈໍາກັດຜົນການຜະລິດໃນຂະນະທີ່ຄວາມບໍ່ແນ່ນອນທີ່ເກີດມາຈາກຄວາມຕ້ອງການທີ່ຈໍາກັດການແຜ່ລະບາດຂອງ COVID-19. ໃນອາຊີ, ການເຕີບໂຕຊ້າລົງເນື່ອງຈາກເກີດການຊ້ອກ COVID-19, ຄວາມຂັດແຍ່ງດ້ານການຄ້າທົ່ວໂລກ, ການເຕີບໂຕ GDP ຂອງ GMS ໄດ້ຊ້າລົງໃນປີ 2020 (0,2%) ເມື່ອທຽບໃສ່ປີ 2019 (5,4%). ໃນຂະນະທີ່ການເຕີບໂຕຂອງ GDP ແມ່ນຄາດວ່າຈະພື້ນຕົວໃນປີ 2021 (4,5%), ຄາດຄະເນການເຕີບໂຕໃນໄລຍະກາງຂອງ GMS ຍັງຄົງຖືກລຸດລົງຢ່າງກວ້າງຂວາງ. ການລຸດລົງຂອງການບໍລິໂພກ, ການລົງທຶນ, ການຄ້າ (ໂດຍສະເພາະແມ່ນ

ການທ່ອງທ່ຽວ). ການປະຕິບັດຂອງປະເທດຈະແຕກຕ່າງກັນ ໄປຕາມບັນດາປະເທດເຂົ້າເຖິງວັກຊີນ COVID-19, ການ ຕອບໂຕ້ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນແມ່ນນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານ ແລະ ໂຄງສ້າງເສດຖະກິດຂອງແຕ່ລະປະເທດ (Asian development bank, 2022).

ຈາກຂໍ້ມູນຂ້າງເທິງ ຈະເຫັນໄດ້ວ່າການລົງທຶນໂດຍກົງ ຈາກຕ່າງປະເທດ ແລະ ການຄ້າລະຫວ່າງປະເທດ ລ້ວນແຕ່ມີ ບົດບາດ ແລະ ຄວາມສໍາຄັນ ແລະ ເປັນຕົວກະຕຸ້ນຕໍ່ການ ຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດຂອງ GMS ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນມູນຄ່າການຄ້າຂອງ GMS. ດັ່ງນັ້ນ ການສຶກສາ ແລະ ວິເຄາະເຖິງບັນດາຕົວປ່ຽນທາງເສດຖະກິດຕ່າງໆທີ່ມີຜົນຕໍ່ ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງ GMS ຈະເປັນປະໂຫຍດຕໍ່ການກໍາ ນົດ ແລະ ປັບປຸງນະໂຍບາຍການລົງທຶນ, ການຄ້າລະຫວ່າງ ປະເທດຂອງລັດຖະບານ GMS ເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບ ສະພາບຄວາມເປັນຈິງຂອງເສດຖະກິດໃນປັດຈຸບັນ; ລວມ ເຖິງເປັນປະໂຫຍດຕໍ່ບັນດາຜູ້ປະກອບການທຸລະກິດທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງກັບການລົງທຶນ ແລະ ການຄ້າລະຫວ່າງປະເທດ ເພື່ອທີ່ຈະສາມາດນໍາໃຊ້ເປັນແນວທາງໃນການຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດດໍາເນີນທຸລະກິດໄດ້ສອດຄ່ອງກັບສະພາບ ເສດຖະກິດໃນປັດຈຸບັນ.

ເພື່ອເປັນການເຮັດໃຫ້ການດໍາເນີນການຄົ້ນຄວ້າວິໄຈ ຄັ້ງນີ້ ເປັນໄປຕາມເປົ້າໝາຍ ແລະ ສະດວກຕໍ່ການຄົ້ນຄວ້າ ວິໄຈ ກຸ່ມຜູ້ວິໄຈໄດ້ມີຈຸດປະສົງຂອງການຄົ້ນຄວ້າວິໄຈຄື ດັ່ງນີ້:

(1) ສຶກສາການປ່ຽນແປງການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກ ຕ່າງປະເທດ, ມູນຄ່າການຄ້າ ຕໍ່ກັບການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະ ກິດຂອງກຸ່ມປະເທດລຸ່ມແມ່ນໍ້າຂອງ (GMS) ແຕ່ປີ 2005- 2022

(2) ວິເຄາະຜົນກະທົບການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກ ຕ່າງປະເທດ, ມູນຄ່າການຄ້າ ຕໍ່ກັບການຂະຫຍາຍຕົວ ເສດຖະກິດຂອງກຸ່ມປະເທດລຸ່ມແມ່ນໍ້າຂອງ (GMS) ແຕ່ປີ 2005-2022

2. ອຸປະກອນ ແລະ ວິທີການ

2.1 ວິທີການຄົ້ນຄວ້າ

ການສຶກສາໃນຄັ້ງນີ້ ເປັນການວິເຄາະແບບສະຖິຕິພັນ ລະນາ (Descriptive Statistics Analysis) ແລະ ການ

ວິເຄາະຂໍ້ມູນແບ່ງອອກເປັນ 2 ສ່ວນ ຕາມຈຸດປະສົງທີ່ ໄດ້ກໍາ ນົດໄວ້ ຄື: ວິເຄາະການປ່ຽນແປງການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກ ຕ່າງປະເທດ, ມູນຄ່າການຄ້າ ຕໍ່ກັບການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະ ກິດຂອງກຸ່ມປະເທດລຸ່ມແມ່ນໍ້າ ແມ່ນນໍາໃຊ້ການວິເຄາະເນື້ອ ໃນ (Content Analysis) ໂດຍນໍາເອົາຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຮວບຮວມ ມາສັງລວມຕີຄວາມໝາຍ, ພິຈາລະນາ, ເລືອກເຟັ້ນ, ວິເຄາະ ແລ້ວນໍາສະເໜີຂໍ້ມູນດ້ວຍສະຄິພັນລະນາ ເພື່ອອະທິບາຍ ລັກສະນະຂອງຂໍ້ມູນຕ່າງໆ ປະກອບດ້ວຍ ຄ່າສ່ວນຮ້ອຍ (Percentage) ແລະ ສໍາລັບການວິເຄາະຜົນກະທົບ ແມ່ນນໍາ ໃຊ້ສະຖິຕິອະນຸມານເຂົ້າໃນການວິເຄາະ ເພື່ອຊອກຫາຄ່າ ພາລາມິເຕີຂອງສົມຜົນເສັ້ນການຖົດຖອຍ ດ້ວຍວິທີກໍາລັງ ສອງນ້ອຍສຸດ (OLS) ດ້ວຍໂປຣແກມ STATA 16.

2.2 ເຄື່ອງມືການຄົ້ນຄວ້າ

ເຄື່ອງມືທີ່ໃຊ້ໃນການທີ່ໃຊ້ໃນການສຶກສາຄື: ໃນການ ສຶກສາຄັ້ງນີ້ ຈະເປັນການສຶກສາແບບປະລິມານ (Quantitative Research), ໂດຍນໍາໃຊ້ຂໍ້ມູນທຸຕິຍະພູມ (Secondary data) ທີ່ໄດ້ມາຈາກການສັງລວມຈາກ ເອກະສານຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເຊັ່ນ: ບົດຄົ້ນຄວ້າວິໄຈທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງ, ຂໍ້ມູນຕາມເວັບໄຊທາງອິນເຕີເນັດທີ່ມີຄວາມໜ້າ ເຊື່ອຖື ແລະ ອື່ນໆ ເຂົ້ານໍາໃຊ້ໃນການສຶກສາ, ການອະທິບາຍ ຜົນຂອງການສຶກສາໃນຄັ້ງນີ້ ແມ່ນນໍາໃຊ້ຮູບແບບການພັນລະ ນາດ້ວຍການນໍາສະເໜີຄ່າຕົວເລກ; ລວມໄປເຖິງບັນດາທິດ ສະດີທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ ເພື່ອປະກອບເຂົ້າໃນການອະທິບາຍ ເຫດ ແລະ ຜົນຂອງການສຶກສາ.

2.3 ການເກັບລວມຂໍ້ມູນ

ຂໍ້ມູນທີ່ຄະນະຜູ້ວິໄຈເກັບລວບລວມຂໍ້ມູນທຸຕິຍະ ພູມ ມາວິເຄາະເປັນຫຼັກ, ເຊິ່ງໄດ້ລວບລວມມາຈາກກຸ່ມ ປະເທດລຸ່ມແມ່ນໍ້າຂອງ ເຊິ່ງປະກອບມີ ຜະລິດຕະພັນ ມວນລວມພາຍໃນປະເທດ (GDP), ສະຖິຕິການລົງທຶນໂດຍ ກົງຈາກຕ່າງປະເທດ (FDI) ແລະ ມູນຄ່າການຄ້າ (TV) ແມ່ນ ໄດ້ມາຈາກ UNCTAD, 2023.

2.4 ການວິເຄາະຂໍ້ມູນ

ສໍາລັບການສຶກສາການປ່ຽນແປງການລົງທຶນໂດຍກົງ ຈາກຕ່າງປະເທດ, ມູນຄ່າການຄ້າ ຕໍ່ການຂະຫຍາຍຕົວທາງ ດ້ານເສດຖະກິດຂອງ GMS ແມ່ນນໍາໃຊ້ວິທີວິເຄາະ ແລະ ອະທິບາຍໃນຮູບແບບສະຖິຕິພັນລະນາ(Descriptive Statistics) ໂດຍການນໍາສະເໜີ ດ້ວຍຈໍານວນ ແລະ ສ່ວນ ຮ້ອຍ ໄປຄວບຄູ່ກັບທິດສະດີການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກ ຕ່າງປະເທດ, ທິດສະດີການຄ້າລະຫວ່າງປະເທດ ແລະ ທິດສະ ດີການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດ. ສໍາລັບການວິເຄາະ ແມ່ນໄດ້ນໍາໃຊ້ດ້ວຍວິທີການແບບວິທີກຳລັງສອງນ້ອຍສຸດ (Ordinary Least Squares: OLS) ດ້ວຍລະດັບຄວາມ ເຊື່ອໝັ້ນ 90%, 95% ແລະ 99% ໂດຍການວິເຄາະຜ່ານໂປຣ ແກມທາງສະຖິຕິ ໂດຍກຳນົດຄ່າລະດັບຄວາມສໍາຄັນທາງດ້ານ ສະຖິຕິຄື *sig ≤ 0.1 ** sig ≤ 0.05 *** sig ≤ 0.01

ແບບຈໍາລອງທີ່ໃຊ້ໃນການວິເຄາະຂໍ້ມູນ: $GDP = f(FDI, TV)$

$$\ln \widehat{GDP}_{it} = \beta_{0it} + \beta_1 \ln FDI_{it} + \beta_2 \ln TV_{it} + \varepsilon_{it} \dots \dots \dots (1)$$

ໃນແບບຈໍາລອງສະແດງເຖິງ ຜົນກະທົບການລົງທຶນ ໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ, ມູນຄ່າການຄ້າຕໍ່ການຂະຫຍາຍຕົວ ເສດຖະກິດຂອງ GMS ແຕ່ປີ 2005-2022 ສະແດງໃນ ຕາຕະລາງທີ 1.

3. ຜົນໄດ້ຮັບ

ຜົນການສຶກສາການປ່ຽນແປງການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກ ຕ່າງປະເທດ, ມູນຄ່າການຄ້າ ແລະ ຜະລິດຕະພັນມວນລວມ ພາຍໃນຂອງກຸ່ມປະເທດລຸ່ມແມ່ນໍ້າຂອງ (GMS) ພົບວ່າ: ນັບແຕ່ໄລຍະປີ 2005 ຈົນມາເຖິງ ປີ 2022 ມີມູນຄ່າການ ລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດມີການເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ລຸດລົງ ບໍ່ປົກກະຕິ ໂດຍເປັນໄປຕາມສະພາບການປ່ຽນແປງຂອງ ເສດຖະກິດ ເຊິ່ງຈາກຂໍ້ມູນການລົງທຶນ ພົບວ່າ: ມີມູນຄ່າການ ລົງທຶນທັງໝົດ 422,928 ລ້ານໂດລາ, ໂດຍສະເລ່ຍ 23,496 ລ້ານໂດລາ/ປີ ແລະ ມີອັດຕາການປ່ຽນແປງສະເລ່ຍ 16.16%; ໃນການປ່ຽນແປງຂອງມູນຄ່າການລົງທຶນຕ່າງປະເທດນັ້ນ ແມ່ນຈະມີການເພີ່ມຂຶ້ນໃນໄລຍະແຕ່ປີ 2005-2008 ຄື: ໄດ້ ມີການເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 10,689 ລ້ານໂດລາ ໃນປີ 2005 ມາເປັນ 19,855 ລ້ານໂດລາ ໃນປີ 2008 ເຊິ່ງເພີ່ມຂຶ້ນໂດຍສະເລ່ຍ

20.09%/ປີ, ແຕ່ໃນປີ 2009 ແມ່ນມີການລຸດລົງເຫຼືອພຽງ 15,211 ລ້ານໂດລາ ເຊິ່ງລຸດລົງ 23.39% ເມື່ອທຽບໃສ່ປີ 2008 ເນື່ອງຈາກແຫຼ່ງເງິນລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດເຂົ້າ ມາໃນພາກພື້ນ ແມ່ນມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ສາເຫດຍ້ອນວິກິດ ການເງິນເຊິ່ງສົ່ງຜົນກະທົບການລົງທຶນທົ່ວໂລກ ແລະ ພາກ ພື້ນ. ແຕ່ໃນປີ 2010, ຍອດຈໍານວນເງິນລົງທຶນຈາກຕ່າງປະ ເທດເຂົ້າສູ່ພາກພື້ນໄດ້ປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນສູງ ຢູ່ທີ່ 31,009 ລ້ານໂດລາ ມີອັດຕາການປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ 103% ເມື່ອ ທຽບໃສ່ປີ 2009 ຍ້ອນບັນດາປະເທດໃນພາກພື້ນ ໄດ້ປັບປຸງ ພື້ນຖານເສດຖະກິດຂອງພາກພື້ນ ແລະ ຄວາມສາມາດຂອງ ຕົນປະຕິບັດການປະຕິຮູບດ້ານໂຄງປະກອບຈໍານວນໜຶ່ງທີ່ ປະກອບສ່ວນເພີ່ມທະວີຄວາມໄວ້ເນື້ອເຊື່ອໃຈ ແລະ ອໍານວຍ ຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ນັກລົງທຶນ; ແຕ່ຕໍ່ມາຜົນກະທົບຂອງ ວິການການທາງດ້ານການເງິນ ໃນປີ 2011 ບໍ່ພຽງແຕ່ສົ່ງຜົນ ກະທົບໃນພາກພື້ນໃນການກຳນົດສະຖານທີ່ ການລົງທຶນໂດຍ ກົງຈາກຕ່າງປະເທດ, ແຕ່ມີຍັງໄດ້ປ່ຽນແປງສະພາບຄ່ອງຂອງ ໂລກທີ່ ສົ່ງຜົນກະທົບການໄຫຼເຂົ້າການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກ ຕ່າງປະເທດ ໂດຍຜ່ານການປ່ຽນແປງການເງິນຂອງບໍລິສັດ ຂ້າມຊາດເຫັນວ່າ ການໄຫຼເຂົ້າການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກ ຕ່າງປະເທດ ຕໍ່ກວ່າລະດັບກ່ອນວິກິດການເງິນ ຢູ່ທີ່ 12,951 ລ້ານໂດລາ ມີອັດຕາການປ່ຽນແປງລຸດລົງ 58.23% ເມື່ອ ທຽບໃສ່ປີ 2010. ຫຼັງຈາກນັ້ນກໍໄດ້ກັບມາເພີ່ມຂຶ້ນໃນຊ່ວງ ແຕ່ປີ 2012-2013 ເຊິ່ງເພີ່ມຂຶ້ນສູງເຖິງ 51.92%/ປີ; ແຕ່ໃນ ປີ 2014 ກໍກັບມາລຸດລົງອີກຄັ້ງ ໂດຍລຸດລົງ 36.68% ເມື່ອ ທຽບກັບປີ 2013; ນັບແຕ່ປີ 2015-2018 ມູນຄ່າການລົງທຶນ ໄດ້ມີການເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ເຊິ່ງເພີ່ມຂຶ້ນໂດຍສະເລ່ຍ 22.67%/ປີ; ຕໍ່ມາໃນຊ່ວງປີ 2019-2020 ມູນຄ່າການລົງທຶນ ໄດ້ມີການລຸດລົງຢ່າງໄວວາ ໃນອັດຕາ 30.73% ອັນເນື່ອງມາ ຈາກການລະບາດຂອງໂລກພະຍາດໂຄວິດ 19 ທີ່ສົ່ງຜົນໃຫ້ ປະເທດຕ່າງໆໃນໂລກມີການປິດປະເທດ ເຮັດໃຫ້ບໍ່ສາມາດມີ ການເຄື່ອນໄຫວກິດຈະກຳທາງດ້ານເສດຖະກິດຕ່າງໆໄດ້. ມາ ເຖິງໄລຍະປີ 2021-2022 ເຊິ່ງສະຖານະການແຜ່ລະບາດ ຂອງໂຄວິດ 19 ໄດ້ເບົາບາງລົງ ແລະ ຫຼາຍໆປະເທດກໍໄດ້ກັບ ມາເປີດປະເທດ ສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ມູນຄ່າການລົງທຶນໂດຍກົງ ຈາກຕ່າງປະເທດໃນກຸ່ມປະເທດລຸ່ມແມ່ນໍ້າຂອງກໍໄດ້ກັບມາ

ເພີ່ມຂຶ້ນອີກຄັ້ງ ໂດຍສະເພາະໃນປີ 2021 ເພີ່ມຂຶ້ນສູງທີ່ສຸດ ຄື: 36,923 ລ້ານໂດລາ ໃນອັດຕາການປ່ຽນແປງ 112.82% ເມື່ອທຽບໃສ່ປີ 2020 ເນື່ອງມາຈາກການລົງທຶນຂອງຈີນທີ່ ເຂົ້າມາລົງທຶນໃນພາກພື້ນດ້ານພື້ນຖານໂຄງລ່າງຄົມມະນາຄົມ ແລະ ພະລັງງານໄຟຟ້າ. ການລຸດລົງຂອງການລົງທຶນໂດຍກົງ ຈາກຕ່າງປະເທດໃນບາງປີ ອັນເນື່ອງມາຈາກຫຼາຍປັດໃຈໃນ ບັນດາປະເທດລຸ່ມແມ່ນ້ຳຂອງເຊັ່ນວ່າ: ຄວາມບໍ່ສະຫງົບທາງ ດ້ານການເມືອງ, ວິກິດການເງິນໃນປະເທດຈີນ ແລະ ການແຜ່ ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ເຊິ່ງສົ່ງຜົນຕໍ່ການໄຫຼເຂົ້າຂອງ ການລົງທຶນ. ດ້ານມູນຄ່າການຄ້າຂອງກຸ່ມປະເທດລຸ່ມແມ່ນ້ຳ ຂອງມີການປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ ເຊິ່ງໃນແຕ່ປີ 2005 ມີມູນຄ່າ ການຄ້າ 352,220 ລ້ານໂດລາ ຈົນເຖິງປີ 2008 ມີມູນຄ່າການ ຄ້າ 588,820 ລ້ານໂດລາ ເຊິ່ງມີອັດຕາການປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ 21.61% ເມື່ອທຽບໃສ່ປີ 2007 ແລະ ລຸດລົງໃນປີ 2009 ສາເຫດແມ່ນບັນດາປະເທດກຸ່ມລຸ່ມແມ່ນ້ຳຂອງໄດ້ຮັບຜົນ ກະທົບຈາກວິກິດການທາງການເງິນຂອງອາຊີ ມີມູນຄ່າການ ຄ້າ ເທົ່າກັບ 449,082 ລ້ານໂດລາ ເຊິ່ງມີອັດຕາການປ່ຽນແປງ ລຸດລົງ 15.24% ເມື່ອທຽບໃສ່ປີ 2008 ແລະ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງ ຕໍ່ເນື່ອງ ເຊິ່ງໃນ 2010 ມີມູນຄ່າການຄ້າ ເທົ່າກັບ 634,193 ລ້ານໂດລາ ເຊິ່ງມີອັດຕາການປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ 27.07% ເມື່ອທຽບໃສ່ປີ 2009 ຈົນເຖິງປີ 2019 ເຫັນວ່າການພົວພັນ ການຄ້າມີການໃນກຸ່ມປະເທດລຸ່ມແມ່ນ້ຳຂອງມີການ ຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ມີມູນຄ່າການຄ້າ ເທົ່າກັບ 1,238,243 ລ້ານໂດລາ ເຊິ່ງມີອັດຕາການປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ 2.25% ເມື່ອທຽບໃສ່ປີ 2018. ເຊິ່ງໃນປີ 2020 ມູນຄ່າການ ຄ້າຂອງກຸ່ມປະເທດລຸ່ມແມ່ນ້ຳຂອງໃນປີນີ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກ ການແຜ່ລະບາດໂຄວິດ-19 ມີມູນຄ່າການຄ້າ ເທົ່າກັບ 1,141,078 ລ້ານໂດລາ ເຊິ່ງມີອັດຕາການປ່ຽນແປງລຸດລົງ 7.85% ເມື່ອທຽບໃສ່ປີ 2019 ແລະ ເພີ່ມຂຶ້ນຫຼັງຈາກການ ຜ່ອນຄາຍການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ໃນປີ 2021-2022. ສຳລັບການປ່ຽນແປງລວມຍອດຜະລິດຕະພັນ ຂອງກຸ່ມປະເທດລຸ່ມແມ່ນ້ຳຂອງໂດຍລວມແລ້ວ ເຫັນວ່າມີ ການປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ເນື່ອງມາຈາກ ການຮ່ວມ ມືໃນພາກພື້ນ ແລະ ປະກອບສ່ວນເຖິງການເຕີບໂຕທາງ ເສດຖະກິດ ແລະ ລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກເຊັ່ນດຽວກັນເປັນ

ການຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງສິນຄ້າພາກພື້ນ. ການ ເພີ່ມທະວີອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການຂົນສົ່ງ ແລະ ການຄ້າ, ການພັດທະນາກະສິກຳເຂດຕົວເມືອງ ແລະ ສິ່ງເສີມ GMS ເປັນແຫຼ່ງທ່ອງທ່ຽວດຽວ. ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກ ຕ່າງປະເທດເຂົ້າໄປໃນ GMS ແລະ ການຄ້າລະຫວ່າງປະເທດ GMS ໄດ້ຂະຫຍາຍຕົວໃນບັນດາປະເທດໃນພາກພື້ນ ເຊິ່ງ ໃນປີ 2005 ມີຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ ເທົ່າກັບ 268,121 ລ້ານໂດລາ ຈົນເຖິງປີ 2022 ມີຍອດຜະລິດຕະພັນ ພາຍໃນ ເທົ່າກັບ 1,014,223 ລ້ານໂດລາ ເຊິ່ງມີອັດຕາການ ປ່ຽນແປງລຸດລົງ 2.51% ເມື່ອທຽບໃສ່ປີ 2021. ເຊິ່ງມີການ ປ່ຽນແປງຫຼາຍສຸດໃນລະຫວ່າງປີ 2009-2010 ປີ 2010 ມີ ຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ ເທົ່າກັບ 548,306 ລ້ານໂດລາ ມີ ອັດຕາການປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ 19.34% ເມື່ອທຽບໃສ່ປີ 2009 ເນື່ອງຈາກໄລຍະນີ້ບັນດາປະເທດກຸ່ມສະມາຊິກລຸ່ມ ແມ່ນ້ຳຂອງໄດ້ພົບກັບວິກິດການເງິນໃນອາຊີ ອັນເປັນສາເຫດ ໃຫ້ມີອັດຕາການປ່ຽນແປງຫຼາຍທີ່ສຸດ. ໃນຊ່ວງປີ 2011 ແມ່ນ ໄດ້ມີການປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ຍ້ອນຈົນເຖິງປີ 2014 ແລະ ລຸດລົງໃນປີ 2015 ຢູ່ທີ່ 0.21% ສາເຫດທີ່ເຮັດ ໃຫ້ມີການປ່ຽນແປງລຸດລົງແມ່ນ ວິກິດການເງິນໃນປະເທດ ຈີນ.ໃນປີ 2016 ໄດ້ມີອັດຕາການປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນຈົນເຖິງປີ 2019 ແລະໄດ້ລຸດລົງໃນປີ 2020 ເນື່ອງຈາກການແຜ່ລະບາດ ຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ແລະ ຄ່ອຍປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນໃນ ລະຫວ່າງປີ 2021-2022.

ຜົນກະທົບຂອງການປ່ຽນແປງການລົງທຶນໂດຍກົງ ຈາກຕ່າງປະເທດ, ມູນຄ່າການຄ້າ ຕໍ່ກັບການຂະຫຍາຍຕົວ ເສດຖະກິດຂອງປະເທດລຸ່ມແມ່ນ້ຳຂອງ ໂດຍການທົດສອບ ຄວາມສຳພັນ ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ, ມູນຄ່າ ການຄ້າ ຕໍ່ກັບການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດດ້ວຍວິທີການຄ້າ ປະມານແບບ Fixed effect ພົບວ່າ: ທັງມູນຄ່າການລົງທຶນ ໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ແລະ ມູນຄ່າການຄ້າລະຫວ່າງ ປະເທດ ແມ່ນມີຄວາມສຳພັນໄປໃນທິດທາງດຽວກັນກັບການ ຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດ ຄື: ມູນຄ່າການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກ ຕ່າງປະເທດ ມີຄວາມສຳພັນກັບການຂະຫຍາຍຕົວ ເສດຖະກິດ ດ້ວຍຄ່າສຳປະສິດ ເທົ່າກັບ 0.1225813 ນັ້ນຄື: ຖ້າຫາກມີມູນຄ່າການຄ້າໃນກຸ່ມປະເທດ GMS ເພີ່ມຂຶ້ນ 1%

ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ ເພີ່ມຂຶ້ນ 0.1225813% ໂດຍຜ່ານຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01 ແລະ ມູນຄ່າການຄ້າ ມີຄວາມສໍາພັນກັບການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດ ດ້ວຍຄ່າສໍາປະສິດ ເທົ່າກັບ 0.7566801 ນັ້ນຄື: ຖ້າຫາກມີມູນຄ່າການຄ້າໃນກຸ່ມປະເທດ GMS ເພີ່ມຂຶ້ນ 1% ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ ເພີ່ມຂຶ້ນ 0.7566801% ໂດຍຜ່ານຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01. ສ່ວນຜົນການວິເຄາະຄວາມສໍາພັນ ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ, ມູນຄ່າການຄ້າ ຕໍ່ກັບການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດດ້ວຍວິທີການຄ່າປະມານແບບ Random effect ພົບວ່າ: ມູນຄ່າການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ມີຄ່າສໍາປະສິດ β ເທົ່າກັບ 0.122087 ນັ້ນຄື: ຖ້າຫາກມີມູນຄ່າການຄ້າໃນກຸ່ມປະເທດ GMS ເພີ່ມຂຶ້ນ 1% ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ ເພີ່ມຂຶ້ນ 0.122087% ໂດຍຜ່ານຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01 ແລະ ມູນຄ່າການຄ້າ ມີຄ່າສໍາປະສິດ β ເທົ່າກັບ 0.7566801 ນັ້ນຄື: ຖ້າຫາກມີມູນຄ່າການຄ້າໃນກຸ່ມປະເທດ GMS ເພີ່ມຂຶ້ນ 1% ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ ເພີ່ມຂຶ້ນ 0.7566801 % ໂດຍຜ່ານຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01. ແລະ ຈາກຜົນການທົດສອບ Hausman test ເຫັນວ່າ ເພື່ອເລືອກວິທີການຄາດປະມານທີ່ເໝາະສົມ ລະຫວ່າງ Fixed Effect ກັບ Random Effect ພົບວ່າ ຄ່າສະຖິຕິ Hausman test ເທົ່າກັບ 0.47 ແລະ ຄ່າ Prob>chi2 ເທົ່າກັບ 0.7906 ເຊິ່ງຫຼາຍກວ່າ 0.1 ແລະ 0.05 ສະນັ້ນ, ວິທີ Random effect ຈຶ່ງເໝາະສົມກວ່າ. ແຕ່ກ່ອນຈະອ່ານຜົນດ້ວຍ Random effect ເຮົາຕ້ອງທົດສອບ LM-test ເພື່ອປຽບທຽບລະຫວ່າງ Pooled OLS ແລະ Random effect. ສາມາດຂຽນສົມຜົນໄດ້ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

$$\ln GDP_{it} = 0.0546705^{ns} + 0.122087 \ln FDI_{it}^{***} + 0.7568536 \ln TV_{it}^{***}$$

ຈາກສົມຜົນຂ້າງເທິງສາມາດອະທິບາຍໄດ້ວ່າ ມູນຄ່າການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ພາຍໃນກຸ່ມປະເທດ GMS ມີສໍາປະສິດເທົ່າກັບ 0.122087 ສະແດງເຖິງ ຄວາມສໍາພັນທາງ ເມື່ອມີມູນຄ່າຄ່າການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ GMS ເພີ່ມຂຶ້ນ 1% ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ ເພີ່ມຂຶ້ນ 0.122087% ໂດຍຜ່ານ

ຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01. ແລະ ເມື່ອມີມູນຄ່າການຄ້າໃນກຸ່ມປະເທດ GMS ເພີ່ມຂຶ້ນ 1% ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ ເພີ່ມຂຶ້ນ 0.7566801 % ໂດຍຜ່ານຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01.

4. ວິພາກຜົນ

ຈາກຜົນການປ່ຽນແປງຂອງ ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ຂອງກຸ່ມປະເທດລຸ່ມແມ່ນໍ້າຂອງ ພົບວ່າ ໃນປີ 2005-2010 ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດເພີ່ມຂຶ້ນເນື່ອງຈາກມີເສດຖະກິດທີ່ເຕີບໂຕ ແລະ ມີສະພາບການລົງທຶນທີ່ດີ ມີການພັດທະນາໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ໂດຍສະເພາະໃນດ້ານການຂົນສົ່ງ ແລະ ພະລັງງານດຶງດູດເງິນລົງທຶນຕ່າງປະເທດໄດ້ຫຼວງຫຼາຍ. ໃນປີ 2011-2015 ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ຍັງສືບຕໍ່ເຕີບໂຕ ໂດຍສະເພາະພາຍໃຕ້ໂຄງການ ໜຶ່ງແລວໜຶ່ງເສັ້ນທາງ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມຕໍ່ໄປຍັງກຸ່ມປະເທດ ລຸ່ມແມ່ນໍ້າຂອງ ເຮັດໃຫ້ຍັງໄດ້ຮັບຄວາມສົນໃຈໃນການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ. ປີ 2016-2020 ກໍຍັງໄດ້ຮັບເງິນລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ໂດຍສະເພາະແມ່ນການລົງທຶນໃສ່ໂຄງລ່າງພື້ນຖານເຊັ່ນ ຫົນທາງ, ລົດໄຟ ແລະ ທ່າເຮືອ ນອກຈາກນີ້ຍັງມີບາງປະເທດເຊັ່ນ ຫວຽດນາມ ແລະ ກຳປູເຈຍ ກໍດຶງດູດຄວາມສົນໃຈຈາກຕ່າງຊາດທີ່ກຳລັງຊອກຫາຖານການຜະລິດທີ່ລາຄາຖືກ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດຜູ້ບໍລິໂພກທີ່ກຳລັງຂະຫຍາຍຕົວ ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບການສຶກສາຂອງ Panthamit et al., (2022) ທີ່ວ່າ ການໄຫຼອອກຂອງການລົງທຶນໂດຍກົງຕ່າງປະເທດຂອງຈີນໂດຍສະເພາະ ໂຄງການໜຶ່ງແລວ ໜຶ່ງເສັ້ນທາງແມ່ນສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ມູນຄ່າການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດໃນພູມມິພາກລຸ່ມແມ່ນໍ້າຂອງເພີ່ມຂຶ້ນ. ປີ 2020-2021 ມູນຄ່າການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດໄດ້ຫົດຕົວລົງເນື່ອງຈາກການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ 19 ຢ່າງໃດກໍຕາມກໍສາມາດພື້ນຕົວໄດ້ໃນໄລຍະຕໍ່ມາ. ສ່ວນມູນຄ່າການຄ້າ ຂອງກຸ່ມປະເທດລຸ່ມແມ່ນໍ້າຂອງ ແຕ່ປີ 2005-2022 ພົບວ່າ ມີການເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ເຊິ່ງເກີດຈາກພູມິພາກໄດ້ເລີ່ມການຮ່ວມມືທາງເສດຖະກິດ ໂດຍສະເພາະແມ່ນໂຄງການ GMS Economic Cooperation Program ເຊິ່ງເປັນຜົນງານຂອງທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ເຊິ່ງໂຄງການນີ້ ໄດ້ເນັ້ນປັບປຸງໂຄງສ້າງ

ພື້ນຖານ, ສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກ ໃນການຄ້າ ແລະ ການລົງທຶນໃນພູມມິພາກ ເຊິ່ງຊ່ວຍສ້າງສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເໝາະສົມສໍາລັບການຄ້າລະຫວ່າງຊາດ ນອກຈາກນີ້ ການເຕີບໂຕຂອງອຸດສາຫະກຳ, ແຮງງານທີ່ມີລາຄາຖືກ, ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ມີຫຼວງຫຼາຍເຮັດໃຫ້ເພີ່ມການແຂ່ງຂັນການສົ່ງອອກ ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບການສຶກສາຂອງ Core Agriculture Support Program, ADB (2012) ທີ່ພົບວ່າ ການພັດທະນາໂຄງລ່າງພື້ນຖານ, ຖານຜະລິດຫຼັກ ແລະ ການຜະລິດສີຂຽວຈະເຮັດໃຫ້ການນຳເຂົ້າ-ສົ່ງອອກໃນພູມມິພາກລຸ່ມແມ່ນ້ຳຂອງເພີ່ມສູງຂຶ້ນໂດຍສະເພາະແມ່ນການຄ້າກະສິກຳ ແລະ ອາຫານ. ສໍາລັບຍອດລວມຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ ຂອງກຸ່ມປະເທດລຸ່ມແມ່ນ້ຳຂອງ ມີແນວໂນ້ມເພີ່ມຂຶ້ນຕັ້ງແຕ່ປີ 2006-2014 ອັນເນື່ອງມາຈາກບັນດາກຸ່ມປະເທດລຸ່ມແມ່ນ້ຳເນື່ອງຈາກຫຼາຍປະເທດໃນພູມມິພາກພັດທະນາດ້ານອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການພັດທະນາເມືອງທີ່ໄວວາ ໂດຍມີບັດໄຈມາຈາກ ການປ່ຽນແປງການບໍລິໂພກ, ລາຍໄດ້ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານທີ່ສະໜັບສະໜູນການຈະເລີນເສດຖະກິດ ສິ່ງຜົນໃຫ້ເກີດການຜະລິດ, ການບໍລິໂພກ ແລະ ການລົງທຶນທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບການຄົ້ນຄວ້າຂອງ Duval (2008) ພົບວ່າໃນຊ່ວງ 15 ປີທີ່ຜ່ານມາ ກຸ່ມ GMS ປະສົບກັບການເຕີບໂຕຂອງເສດຖະກິດຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ລຸດລົງໃນປີ 2015 ເຊິ່ງມີເຫດຜົນມາຈາກ ໃນບາງປະເທດໃນກຸ່ມພູມມິພາກ ເກີດມີຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງດ້ານການເມືອງ ຫຼັງຈາກນັ້ນ ນັບແຕ່ປີ 2016 ເປັນຕົ້ນມາ ແມ່ນການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງຈົນມາເຖິງປີ 2019 ແລະ ລຸດລົງ ໃນປີ 2020 ອັນເນື່ອງມາຈາກການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ 19 ເຮັດໃຫ້ ພາວະເສດຖະກິດຍຸດສະຫງົບໃນຊ່ວງເວລານີ້ຈົນເຮັດໃຫ້ບໍ່ມີການຂະຫຍາຍຕົວຂອງ ເສດຖະກິດ ແລະ ຫຼັງຈາກປີ 2021 ເສດຖະກິດກໍ່ເລີ່ມພື້ນຕົວກັບມາ.

ຈາກການສຶກສາຜົນກະທົບການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ, ມູນຄ່າການຄ້າ ຕໍ່ກັບການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດຂອງປະເທດລຸ່ມແມ່ນ້ຳຂອງ ພົບວ່າ ຜົນການທົດສອບພົບວ່າ ຮູບແບບ Random Effects ມີຄວາມເໝາະສົມທີ່ສຸດ ເຊິ່ງຜົນການສຶກສາພົບວ່າ ມູນຄ່າການລົງທຶນໂດຍ

ກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ມີການພົວພັນໃນທິດທາງດຽວກັນກັບການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດໃນກຸ່ມປະເທດລຸ່ມແມ່ນ້ຳຂອງເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບການສຶກສາຂອງ Khalid et al., (2012) ທີ່ວ່າ ວ່າການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດມີຜົນກະທົບທາງບວກຂອງທຸກປະເທດຍົກເວັ້ນປະເທດສິລັງກາ ຂະນະທີ່ການສົ່ງອອກມີຜົນກະທົບທາງບວກໃນທຸກປະເທດ, ການນຳເຂົ້າມີຜົນກະທົບຕໍ່ປະເທດປາກິດສະຖານ ແລະ ສິລັງກາເທົ່ານັ້ນ ແລະ ຍັງສອດຄ່ອງກັບການສຶກສາຂອງ Ali et al. (2015) ໂດຍຜົນການສຶກສາທີ່ໄດ້ຄື ສາປະສິດຂອງການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ແມ່ນພົວພັນໃນທິດທາງດຽວກັນກັບ GDP; Rakshit (2022) ໃນດ້ານການໄຫຼເຂົ້າຂອງການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດຈະສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດໃນໄລຍະຍາວ ແຕ່ບໍ່ສົ່ງຜົນກະທົບໃນໄລຍະສັ້ນສໍາລັບ ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ; Sakyi et al. (2017) ທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ມີສ່ວນເຮັດໃຫ້ເພີ່ມການສົ່ງອອກເຊິ່ງສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ມີການພັດທະນາເສດຖະກິດໃນໄລຍະຍາວ. Liu et al. (2009) ໃນສ່ວນຂອງຕົວປ່ຽນທີ່ສຶກສາ ແມ່ນມີການພົວພັນກັນທັງສອງທິດທາງ ເຊິ່ງການຄ້າ, ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດເປັນສ່ວນສໍາຄັນໃນການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດອາຊີ ແລະ ຍັງສອດຄ່ອງກັບຜົນການສຶກສາຂອງ Khamphengvong et al. (2017) ທີ່ວ່າ ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ສົ່ງຜົນໃນທິດທາງດຽວກັນກັບການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດໃນໄລຍະຍາວ ແລະ ຈາກການປະເມີນແບບຈໍາລອງ VECM ຍັງເຜີຍໃຫ້ເຫັນວ່າມີການພົວພັນໃນທິດທາງດຽວໃນໄລຍະສັ້ນລະຫວ່າງການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ, ຕໍ່ກັບການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດ ແລະ ຕົວປ່ຽນມູນຄ່າການຄ້າມີການພົວພັນໃນທິດທາງດຽວກັນກັບການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດໃນກຸ່ມປະເທດລຸ່ມແມ່ນ້ຳຂອງເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບການສຶກສາຂອງ Liu et al. (2009) ໂດຍຜົນການສຶກສາພົບວ່າ ການຄ້າ ເປັນສ່ວນສໍາຄັນໃນການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດອາຊີ ແລະ ເຊັ່ນດຽວກັນກັບ Khamphengvong et al. (2017) ໃນດ້ານການເປີດກວ້າງທາງການຄ້າ ສົ່ງຜົນໃນທິດທາງດຽວກັນກັບການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດໃນໄລຍະຍາວ.

5. ສະຫຼຸບ

ການປ່ຽນແປງການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ, ມູນຄ່າການຄ້າ ແລະ ຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນຂອງ GMS ແຕ່ປີ 2005-2022 ພົບວ່າ: ພາຍຫຼັງ GMS ໄດ້ມີການກໍ່ຕັ້ງຂຶ້ນ ນັບແຕ່ປີ 1992 ເປັນຕົ້ນມາ ສະພາບການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ, ມູນຄ່າການຄ້າ ແລະ ຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນ ມີການປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງໂດຍມູນຄ່າການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດມີການປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ຫຼຸດລົງໃນບາງຊ່ວງເວລາ. ດ້ານມູນຄ່າການຄ້າຂອງກຸ່ມປະເທດລຸ່ມແມ່ນ້ຳຂອງມີການປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ລຸດລົງໃນບາງຊ່ວງເວລາ. ສຳລັບການປ່ຽນແປງລວມຍອດຜະລິດຕະພັນຂອງກຸ່ມປະເທດລຸ່ມແມ່ນ້ຳຂອງໂດຍລວມແລ້ວ ເຫັນວ່າມີການປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ. ການເພີ່ມທະວີອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການຂົນສົ່ງ ແລະ ການຄ້າ, ການພັດທະນາກະສິກຳເຂດຕົວເມືອງ, ການສົ່ງເສີມ GMS ເປັນແຫຼ່ງທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດເຂົ້າໄປໃນ GMS ໄດ້ຂະຫຍາຍຕົວໃນບັນດາປະເທດໃນພາກພື້ນ ແລະ ຫຼຸດລົງໃນບາງຊ່ວງເວລາ.

ຜົນກະທົບການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ, ມູນຄ່າການຄ້າ ຕໍ່ກັບການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດຂອງກຸ່ມປະເທດລຸ່ມແມ່ນ້ຳຂອງ (GMS) ແຕ່ປີ 2005-2022 ພົບວ່າ: ທັງມູນຄ່າການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ແລະ ມູນຄ່າການຄ້າລະຫວ່າງປະເທດ ແມ່ນມີຄວາມສຳພັນໄປໃນທິດທາງດຽວກັນກັບການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດ ນັ້ນຄື: ເມື່ອການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ແລະ ມູນຄ່າການຄ້າມີການປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ ຫຼື ຫຼຸດລົງ ກໍ່ຈະສົ່ງຜົນຕໍ່ກັບການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດຂອງປະເທດລຸ່ມແມ່ນ້ຳຂອງ (GMS) ເພີ່ມຂຶ້ນ ຫຼື ຫຼຸດລົງ ເຊັ່ນດຽວກັນ ໂດຍທີ່ມູນຄ່າການຄ້າຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ການປ່ຽນແປງການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດໃນສັດສ່ວນທີ່ຫຼາຍກວ່າການລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດ.

6. ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ

ຂ້າພະເຈົ້າໃນນາມຜູ້ຄົນຄວ້າວິທະຍາສາດ ຂໍປະຕິບາຍຕົນວ່າ ຂໍ້ມູນທັງໝົດທີ່ມີໃນບົດຄວາມວິຊາການດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນບໍ່ມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງຜົນປະໂຫຍດກັບພາກສ່ວນໃດ ແລະ

ບໍ່ໄດ້ເອື້ອປະໂຫຍດໃຫ້ກັບພາກສ່ວນໃດພາກສ່ວນໜຶ່ງ, ກໍລະນີມີການລະເມີດ ໃນຮູບການໃດໜຶ່ງ ຂ້າພະເຈົ້າມີຄວາມຍິນດີ ທີ່ຈະຮັບຜິດຊອບແຕ່ພຽງຜູ້ດຽວ.

7. ເອກະສານອ້າງອີງ

- Ali, N., & Husain, H. (2017). Impact of foreign direct investment on the economic growth of Pakistan. *American journal of economics*, 7(4), 163-170. <https://doi.org/10.5923/j.economics.20170704.01>
- Asian development bank. (2012). *Core Agriculture Support Program Phase II 2011-2015*. <https://www.adb.org/publications/core-agriculture-support-program-phase-ii-2011-2015>
- Asian development bank. (2022). *Greater Mekong subregion COVID-19 response and recovery Plan 2021-2023*. <https://www.adb.org/documents/gms-covid-19-response-recovery-plan-2021-2023>
- Balassa, B (2011). Economic Growth and FDI in Asia: A Panel-Data Approach. *Economic Analysis and Policy*. 41(2), 173-187 [https://doi.org/10.1016/S0313-5926\(11\)50018-9](https://doi.org/10.1016/S0313-5926(11)50018-9)
- Borensztein a, E., De Gregorio b, J., & Lee c, J-V. (1998). How does foreign direct investment affect economic growth. *Journal of international economics*, 45(1), 115-135.
- Brems, H. (1970). A growth model of international direct investment. *The American Economic Review*, 60(3), 320-331.
- Duval, Y. (2008). *Economic Cooperation and Regional Integration in the Greater Mekong Subregion (GMS)*. UNESCAP. Retrieved June 19, 2024, from <https://repository.unescap.org/bitstream/handle/20.500.12870/2780/ESCAP-2008-WP-Economic-cooperation-and-regional-integration-in-GMS.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
- Kahnamoui, F. (2013). Do trade restrictions or openness affect economic growth differently in the presence of export credits. *Business and Economics Journal*, <https://link.gale.com/apps/doc/A365458687>

/AONE?u=vol_oweb&sid=googleScholar&xid=c04fe21b

- Khalid, L., & Asim, H. (2012). Dynamics between trade deficit and its determinants: An empirical evidence from Sri Lanka. *International Review of Basic and Applied Sciences*.9(3).173-187.
- Khamphengvong, V., Enjun, X., & Srithilat, K. (2017). The relationship among FDI, trade openness and economic growth: Empirical evidence from lao PDR, *4th International Conference on Industrial Economics System and Industrial Security Engineering (IEIS)*, Kyoto, Japan, 2017, 1-6, doi: 10.1109/IEIS.2017.8078623.
- Liu, X., Shu, C., & Sinclair, P. (2009). Trade, foreign direct investment and economic growth in Asian economies. *Applied Economics*, 41(13), 1603–1612. <https://doi.org/10.1080/00036840701579176>
- Marelli, E., & Signorelli, M. (2011). China and India: Openness trade and effects on economic growth. *The European journal of comparative economics*, 8(1), 129-154.
- Muhammad, M, H., Bashir, F., & Shahzad, U. (2021). Do foreign direct investments help to bolster economic growth “New insights from Asian and middle east economies”, *World journal of entrepreneurship, management and sustainable development*, 17(1), 62-84.
- Panthamit, N., Chaiboonsri, C., & Bureecam, C. (2022). Impact of China’s OFDI to the greater Mekong Subregion (GMS). *The Chinese Economy*, 55(6), 460–476. <https://doi.org/10.1080/10971475.2021.2022839>
- Rakshit, B. (2022). Dynamics between trade openness, FDI and economic growth: evidence from an emerging economy. *Journal of international trade*
- law and policy, 21(1), 16-41. <https://doi.org/10.1108/JITLP-01-2021-0004>
- Sakyi, D., & Egyir, J. (2017). Effects of trade and FDI on economic growth in Africa: an empirical investigation. *Transnational Corporations Review*, 9(2),66–87. <https://doi.org/10.1080/19186444.2017.1326717>
- Sioudomphan, S., Sonesai, K., Phommany, S., & Inthavichit, L. (2022). Analysis of the dependencies and trade advantages between Lao PDR and China under the status of the COVID-19. *Souphanouvong university journal of multidisciplinary research and development*, 8(1), 103 – 113.
- Siphanthong, B., Sioudomphan, S., Sonesai, K., Layaseng, S., & Soulisuck, S. (2021). Analyze the trend of investment and trade between Lao PDR and China under the project "The Belt and Road" from 2021-2025. *Souphanouvong university journal of multidisciplinary research and development*, 7(2), 418-429.
- Ta, V. L., Le, Q. H., Nguyen, T. L. H., Phan, T. T., & Do, A. D. (2020). Investigating foreign direct investment attractive factors of Korean direct investment into Vietnam. *Journal of Asian finance, economics and business*, 7(6),117-125.
- Wei, Y., & Liu, X. (2006). Productivity spillovers from R&D, exports and foreign direct investment in China's manufacturing sector, *Journal of international business studies*. 37(4), 544-557.
- Yankkiya, H. (2003). Impact of trade openness, FDI, exchange rate and Inflation on economic growth: A case study of Pakistan. *International journal of accounting and financial Reporting* 4(2), 236-257.

ຕາຕະລາງ 1: ການທົດສອບຄວາມສໍາພັນ ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ, ມູນຄ່າການຄ້າ ຕໍ່ກັບການ

ຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດຂອງກຸ່ມປະເທດລຸ່ມແມ່ນໍ້າຂອງດ້ວຍວິທີການຄ້າປະມານແບບ Random effect

Variable	β	P-value	ຄວາມສໍາພັນ
lnFDI	0.122087	0.0000	ຄວາມສໍາພັນທາງບວກ (+)

InTV	0.7568536	0.0000	ຄວາມສຳພັນທາງບວກ (+)
Constant	0.0546705	0.909	

ຕາຕະລາງ 2. ການທົດສອບ Hausman test ລະຫວ່າງ Fixed Effect ກັບ Random Effect

Hausman test	Chi Square Test	Prob>chi2
FE RE	0.47	0.7906

ຕາຕະລາງ 3: ການທົດສອບ Breusch and Pagan Lagrangian multiplier test

Breusch and Pagan Lagrangian multiplier test	Chi Square Test	Prob>chi2
RE Pooled OLS	550.24	0.0000